

> Retouradres

Aan de voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

**DG Openbaar Bestuur &
Democratische Rechtsstaat**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Onze referentie
2025-0000583824

Uw referentie

Datum 19 november 2025
Betreft Beantwoording nadere vragen over de kabinetsreactie
jaarverslagen 2023 Nationale ombudsman en
Kinderombudsman.

Hierbij bied ik u, mede namens de minister voor Asiel en Migratie, het antwoord
aan op de vervolgvragen van de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA over de
kabinetsreactie jaarverslagen 2023 Nationale ombudsman en Kinderombudsman.

De vragen werden ingezonden op 24 juni 2025 met kenmerk 177400.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

F. Rijkaart

Vraag 1

Ziet u parallellen tussen de signalen van de Nationale ombudsman destijds over de toeslagen (later toeslagenaffaire) en de actuele signalen van de Nationale ombudsman over de actuele knelpunten voor mensen in de asielketen? Zo ja welke, zo nee waarom niet?

Antwoord 1

Een aantal signalen kent gelijkenissen. Zo gaf de Nationale ombudsman ten tijde van de toeslagenaffaire aan dat burgerperspectieven te weinig werden meegenomen bij de keuze om toeslag terug te vorderen en de communicatie daarover. De Nationale ombudsman signaleert in de rapporten over migratie dat er te weinig oog is voor de behoeften en wensen van mensen op noodopvanglocaties en een gebrek aan informatieverstrekking over de procedure.

De oorsprong van de signalen is echter anders. De signalen over de asielproblematiek komen voort uit een keten onder hoogspanning waarin mensen door omstandigheden zoals onvoldoende reguliere opvangplekken, noodgedwongen in noodopvanglocaties verblijven die niet (altijd) aansluiten bij hun behoeften. Het primaire doel is om voor iedereen met recht op opvang, minimaal onderdak en basisvoorzieningen te realiseren. Het ministerie van Asiel en Migratie (AenM) en diverse (maatschappelijke) organisaties binnen en buiten de migratieketen werken dagelijks hard aan het verbeteren van de omstandigheden in de keten.

Vraag 2

Ziet u parallellen tussen de reactie van de regering op de signalen van de Nationale ombudsman destijds over toeslagen (later de toeslagenaffaire) en de actuele signalen over de knelpunten voor mensen in de asielketen? Zo ja welke, zo nee waarom niet?

Antwoord 2

Er zijn parallellen te trekken in de contexten waar beide kwesties zich toe verhouden. Deze zijn in beide gevallen complex door de vele betrokken actoren en de grote maatschappelijke aandacht. Bovendien gaat het in beide gevallen om mensen, die de gevolgen van gekozen beleid vaak direct ervaren. Signalen worden uiterst serieus genomen. In het antwoord op vragen 4 en 5 ga ik nader in op de maatregelen die daaruit voortkomen. Het is vanwege de dagelijkse, ketenbrede inzet om de knelpunten in de keten van oplossingen te voorzien dat ik geen parallellen herken tussen de huidige kabinetsreactie en de initiële kabinetsreactie op de toeslagenaffaire.

Vraag 3

Hoe geeft u concreet 'vroegtijdig gevolg' aan de zorgwekkende signalen over de knelpunten voor mensen in de asielketen, zoals benoemd in het jaarverslag van de Ombudsmannen?

Antwoord vraag 3

Het ministerie van AenM en de organisaties in de asielketen werken dagelijks nauw samen op alle niveaus in de organisaties en zowel regionaal als landelijk. De wijze van samenwerken is geformaliseerd in de ketengovernance. Daarin hebben

bijvoorbeeld de Regionale Afstemmingsoverleggen (RAO's) de functie om lokale signalen te delen, waaronder over knelpunten voor mensen in de asielketen. Uiteindelijk kunnen deze signalen omgezet worden tot nieuwe beleidsstrategieën en behandeld worden in de Strategische Overleggen Migratie (SOM). Ook de provinciale regietafels (PRT) en landelijke regietafel (LRT) zijn belangrijke gremia voor het opvangen van signalen en de vertaling daarvan naar concrete acties.

Vraag 4

Wat doet u concreet om deze knelpunten voor mensen in de asielketen serieus op te lossen? Hierbij verzoeken de leden u in te gaan op de rol en activiteiten (beleid, wetgeving en anderszins) van de regering.

Vraag 5

Bent u van mening dat uw eigen rol en activiteiten een serieus antwoord zijn op de signalen van de Ombudsmannen in het jaarverslag?

De knelpunten in de asielketen komen voor een groot deel voort uit de duur van de asielprocedures, de beschikbare reguliere opvangplekken en tevens de beperkte uitstroom van statushouders uit de opvang naar huisvesting in de gemeenten. Ook een snel vertrek na een negatieve beschikking is van belang.

De ombudsmannen schrijven in hun brief van 7 maart 2025 met recht dat de asielopvang ernstig onder druk staat. Met instroom beperkende en uitstroom bevorderende maatregelen zet het kabinet erop in deze druk te verlichten. Tevens wordt ingezet op een duurzame realisatie van de opvangplekken uit de verdeelbesluiten van de spreidingswet. Daartoe is in een brief die u op 11 juli ontving van de minister van AenM opgenomen dat het COA op voorwaarde van flexibele contractuele opzegbaarheid of aanwendbaarheid voor overige doelgroepen nieuwe meerjarige verplichtingen kan aangaan.

Hiermee kunnen noodopvanglocaties, gemiddeld van lagere kwaliteit, op termijn worden uitgefaseerd. Voorbeelden op gebied van instroombeperking zijn de wetsvoorstellen voor het tweestatusstelsel en de asielnoodmaatregelenwet welke momenteel door het parlement behandeld worden. In de brief van 7 maart 2025 maken de ombudsmannen melding van de belasting die deze maatregelen voor de IND en de rechtspraak betekent. De belasting voor de uitvoering is onderkend. Om die reden is besloten om extra gelden beschikbaar te stellen voor de IND en de rechtspraak. Het ministerie van AenM zal dit tevens nauwgezet monitoren. Op het gebied van uitstroom bevordering verwijs ik opnieuw naar de brief over het samenhangend pakket aan maatregelen die op 11 juli naar de Tweede Kamer werd verzonden. Daarin wordt een samenhangend pakket aan maatregelen aangekondigd. Daarnaast treedt op 12 juni 2026 het Europees Migratiepact in werking. Naar verwachting zal dit ertoe leiden dat asielzoekers vaker aan de EU-buitengrens worden opgevangen en meer evenredig over de EU-lidstaten worden verspreid.

Ongeacht het beoogde en behaalde effect van deze maatregelen staat het demissionair kabinet volledig achter de noodzaak van opvang die voldoet aan alle vereiste (internationale) kwaliteitseisen. Het COA houdt bij het organiseren van

opvangcapaciteit zoveel mogelijk rekening met deze eisen. In de opvang wordt extra aandacht gegeven aan kwetsbare groepen zoals minderjarigen, zwangere vrouwen en ouderen. Zowel de Tweede Kamer als Eerste Kamer zijn op 19 september geïnformeerd over de huidige stand van zaken ten aanzien van de opvang van kinderen en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) in de asielopvang, en de maatregelen die het COA neemt naar aanleiding van de COA-inventarisatie om de situatie van kinderen in bepaalde (nood)opvanglocaties te verbeteren.

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2025-0000506455

Datum
12 augustus

Opgesteld door

Samengewerkt met
AenM, FIN, CZW

Bijlage(n)
3

Aan
Van

MBZK
DGOBDR-DenB

nota

Beantwoording nadere vragen over de kabinetsreactie
jaarverslagen 2023 Nationale ombudsman en
Kinderombudsman

Aanleiding

U heeft op 13 mei 2025 vragen vanuit de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de fracties BBB en GroenLink-PvdA over de kabinetsreactie op het jaarverslag 2023 van de Nationale ombudsman en de Kinderombudsman beantwoord (bijlage 4, kenmerk 175990U). De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Eerste Kamer heeft op 24 juni 2025 vervolgvragen gesteld (bijlage 2, kenmerk 177400). De vragen zijn gesteld door leden van de fractie GroenLinks-PvdA.

Vanwege het zomerreces was het niet mogelijk om de vragen binnen vier weken te beantwoorden. De vorige minister heeft daarom op 9 juli de Eerste Kamer een uitstelbericht gestuurd (bijlage 3, kenmerk 177690). Daarin gaf zij aan dat de Kamer de antwoorden zo snel mogelijk zou ontvangen.

Bijgevoegd ontvangt u de brief met de beantwoording op de vragen. De beantwoording is opgesteld in samenwerking met AenM, FIN en CZW en wordt mede ondertekend door de minister voor Asiel en Migratie. De minister voor Asiel en Migratie is reed akkoord.

Geadviseerd besluit

U wordt verzocht de antwoordbrief te ondertekenen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief aan de Eerste Kamer	
2	Brief van de Eerste Kamer met vervolgvragen van de fractie GroenLinks-PvdA 24 juni 2025	Kenmerk 177400
3	Uitstelbericht	Kenmerk 177690

4	Beantwoording vragen Eerste Kamer 13 mei 2025	Kenmerk 175990U
---	--	-----------------

Onze referentie
2025-0000506455

Datum
20 februari 2025